

Foredragsprogram SeniorUni Høst 2024

S | U

Hvorfor ble Viggo Kristiansen urettmessig dømt?

med Bjørn Olav Jahr,
mandag den 12. august kl. 11.00

Bjørn Olav Jahr (Cand.polit) Journalist, forfatter, regissør og podkaster. Vant SKUP-prisen i 2003 for avdekkingen av Finance Credit-saken. Mottok Åpenhetsprisen og Den store Journalistprisen i 2022, samt Fritt Ords Honnør og Rettssikkerhetsprisen i 2023.

Dette for hans arbeid med justismord i Birgitte Tengs- og Baneheia-sakene, primært gjennom bøker, samt tv-dokumentarserier og podkaster.

I sitt foredrag vil Bjørn Olav Jahr oppfordre til kritisk tenkning. Utfordre etablerte sannheter med den motstanden det fører med seg. Forklare hvordan og hvorfor Viggo Kristiansen urettmessig ble dømt for drap og voldtekt av to små jenter i Baneheia mai 2000, og med det utsatt for Norgeshistoriens verste justismord.

Frida Kahlo - om det tragiske og fabelaktige livet til Frida Kahlo

med Renate Rivedal,
torsdag den 15. august kl. 10.00

Renate Rivedal har ein master i kunsthistorie frå UIB, der hun skreiv om Sophus Tromholt (1851-1896), nordlysforskar og pioner innafor fotografi av den samiske befolkninga i åra 1882-1883.

Hun har lang erfaring som formidlar ved ulike kunstinstitusjonar, og har eit brennande engasjement for kunst - og kulturformidling. I dag arbeidar hun også som rådgjevar i kulturavdelinga i Bergen kommune, kunstkritikar i Bergens Tidende og er ein aktiv samfunnsdebattant.

Frida Kahlo, født i Coyoacán i 1907, var en fascinerende kunstner kjent for sine selvportretter og sterke farger. Hun ble rammet av polio som barn og alvorlig skadet i en trafikkulykke ved 18 år, hendelser som påvirket hennes liv og kunst. Kahlos arbeid, inspirert av indiansk kunst og europeisk kultur, blander realisme, symbolisme og surrealisme. Hun levde i en tid med globale forandringer og var også politisk engasjert. Hennes liv var sterkt forbundet med den meksikanske maleren Diego Rivera, som hun giftet seg med to ganger og beskrev som en av de to store ulykkene i sitt liv, sammen med trikkeulykken.

Nordmenn i slavefart

med Per Ivar Engevoll,
mandag den 26. august kl. 11.00

Per Ivar Engevoll er forfatter og historiker, bor og arbeider i Østre Toten.

Arbeidet i mange år som fagansvarlig ved Grimstad Bys Museer. Har også arbeidet på Holocaustsenteret på Bygdøy. Debuterte som sakprosaforfatter i 2019, gav ut bok nummer to i 2022.

Nordmenn i slavefart handler om hvordan vi deltok i den fryktelige slavehandelen på ulike måter og roller.

Karikaturenes historie – satire og tegning gjennom 17 000 år.

med Erle Marie Sørheim,
mandag den 2. september kl. 11.00

Erle Marie Sørheim har en mastergrad i filosofi er forfatter og journalist, kritiker i Aftenposten.

Hun har utgitt bøkene:

Berlin 100 unike opplevelser (2015). Til Berlin faller – nordmenn i Det tredje riket (2018)
Karikaturenes Historie (2021)

I sitt foredrag om karikaturens historie vil Erle Marie;

- Gi eksempler på tidlig visuell satire
- Gi en innføring i vestens satiretradisjon
- Ta for seg debatter og kontroverser i vår tid rundt kariktaturer

Hjelparbeide med Røde Kors i nødsjoner

med Birgitt Gundersen,
mandag den 9. september kl. 11.00

Bli med på et spennende foredrag med Birgitt Gundersen, en erfaren intensivsykepleier med over 20 år som delegat for Røde Kors og et år i FN-tjeneste i Chad.

Birgitt, som er bosatt i Sarpsborg og mor til fire, vil dele sine unike opplevelser og erfaringer fra arbeid i katastrofe- og konfliktområder.

Gjennom foredraget vil Birgitt ta oss med på en reise fra hennes første møte med jordskjelvrammede samfunn i Kashmir, til opplevelser i Sør-Sudan, og avslutte med sine erfaringer fra oppholdet i Jemen ved krigens utbrudd. Dette blir et inspirerende og innsiktsfullt foredrag, hvor vi får et innblikk i utfordringene og håpet som preger de mest utsatte områdene i verden.

Mafia-ens historie

med Arnt Stefansen,
torsdag den 12. september kl. 10.00

Arnt Stefansen er tidligere utenriksmedarbeider i NRK og forfatter av et titalls bøker om internasjonal politikk.

Den italienske mafiaen, refererer til flere organiserte kriminelle nettverk som har opphav i Italia.

De mest kjente gruppene er Cosa Nostra på Sicilia, 'Ndrangheta i Calabria, og Camorra i Napoli. Disse organisasjonene er involvert i en rekke ulovlige aktiviteter, inkludert narkotikasmugling, utpressing, våpensmugling, hvitvasking av penger og korrupsjon.

I dette foredraget vil Arnt Stefansen fokusere på følgende kapitler:

- Mafia-ens fødsel
- Hvorfor ble Mafia-en så mektig?
- Mafia-ens hemmeligheter blir avslørt
- Mafia gruppenes stilling i dag

På sporet av Sophie Brahe

Irene Ellefsen

mandag den. 23 september. kl. 11.00

Irene A. Ellefsen er formidler ved Østfoldmuseene. Hun har gitt ut to bøker: Jens Munk. Jakten på Nordvestpassasjen (2019) og Søsteren og astronomen.

På sporet av Sophie Brahe (2023), begge på Humanist forlag. I tillegg har hun skrevet artikler om ulike kulturhistoriske og museologiske emner.

Foredraget om Sophie Brahe vil utforske følgende temaer:

- Biografi om Sophie Brahe
- Adelskulturen i Danmark–Norge
- Kvinners plass i renessansens kunnskapskultur
- Renaissance verdensbilde og naturfilosofi

Aldring - utfordringer for individ og samfunn

med prof. Geir Selbæk,
mandag den 7. oktober kl. 11.00

Geir Selbæk er psykiater. Forskningsjef i Nasjonalt senter for aldring og helse, professor i geriatri ved UiO og overlege ved hukommelses-klinikken ved OuS.

Ansvarlig for det norske registeret av personer med kognitiv svikt og en av verdens største aldringsstudier i sitt slag – Aldring i Trøndelag – som kombinerer helse- og livsstilsdata gjennom hele livet med hendelser i eldre år.

Foredraget vil ta for seg følgende kapitler:

- Hva er aldring?
- Hvordan er den demografiske utviklingen?
- Kan vi påvirke aldringen – på individuelt nivå eller samfunnsnivå?

Argentina i en skjebnetid

med Arnt Stefansen
mandag 14. oktober kl. 11.00

Arnt Stefansen har blant annet vært korrespondent i Berlin (1991–1995), og i Brussel (1998–2002).

I perioden 2002–2005 fungerte han som reisende Europa-reporter med kontorer i Berlin og Madrid. Arnt Stefansen har hovedfag i statsvitenskap fra Universitetet i Oslo (UiO) (1987) og har gitt ut flere bøker.

Argentina opplever en vanskelig tid igjen. Hva skyldes denne ustabiliteten?

Agenda for foredraget:

- Hvem er Argentinas nye president, Javier Milei?
- Hva er hans program for å «redde Argentina»?
- Hva har han fått til som president?
- Historikk: Hvorfor ble det rike Argentina et land i stadige kriser?

Det amerikanske paradokset og presidentvalget

med Hilde Restad,
torsdag den 17. oktober kl. 18.00 (mrk. tiden)

Hilde Restad er førsteamanuensis ved Institutt for statsvitenskap og internasjonale relasjoner ved Oslo Nye Høyskole (ONH).

Hun er forfatter av blant annet *Det amerikanske paradokset* (Cappelen Damm, 2022) og kommenterer ofte amerikansk politikk i media.

Foredraget sendes direkte fra USA (mer tiden) hvor Restad befinner seg i anledning presidentvalget. Foredraget vil gi innblikk i blant annet:

Det amerikanske presidentvalget og hvordan de politiske institusjonene påvirker valgkamp og resultat.

Løsningen på kreftgåten - er ikke slik man tror

med prof. Jarle Breivik
mandag den. 21 oktober. kl. 11.00

Jarle Breivik er professor i medisin ved Universitetet i Oslo. Han er utdannet lege og har en doktorgrad på immunterapi fra Det norske radiumhospital.

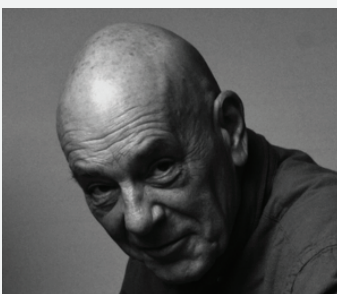
Han har også en doktorgrad i utdanningsvitenskap fra University of Pennsylvania og er spesielt opptatt av hvordan medisinsk forskning og kunnskap formidles i media. Breiviks forskning på sammenhengen mellom kreft og evolusjon har fått bred internasjonal anerkjennelse og har skapt debatt om hvordan vi som samfunnet tenker og snakker om kreft.

Foredraget vil belyse følgende områder:

- Hva er kreft?
- Hvorfor får vi kreft?
- Hvorfor får vi mer kreft i befolkningen når behandlingen blir stadig bedre?
- Hva er den egentlige løsningen på problemet?

Glory Days - Bruce Springsteen i amerikansk politikk

med Hans-Olav Thyvold,
mandag den 28. oktober kl. 11.00

Hans-Olav Thyvold har hatt en sammenhengende karriere som forfatter og journalist siden 1980-tallet.

Han har foruten den internasjonalt berømmede romanen "Snille hunder kommer ikke til Sydpolen," skrevet en rekke sakprosa bøker bla annet om Thor Heyerdahl og Fridjof Nansen. I 2012 ga Thyvold ut "Bruce Springsteen - den siste amerikaner" som blant annet er basert på et dybdeintervju med Bruce Springsteen.

I 1980 fikk både Bruce Springsteen og Ronald Reagan sine brede gjennombrudd i den amerikanske befolkningen og gjennom store deler av det kommende tiåret skulle de to stå som de fremste symbolfigurene for henholdsvis venstre- og høyresiden. Hvorfor ble det slik, og hva kan et presidentvalg for 40 år siden fortelle oss om polariseringen i dagens USA?

Personnavnenes historie i Norge, navn og identitet, navn og overtro.

med **Benedicta Windt-Val** , torsdag
den 31. oktober kl. 10.00

Benedicta Windt-Val (dr.philos.) er navneforsker og oversetter av sakprosa og skjønnlitteratur.

Forfatter av boken "Navn", og personnavnets historie i Norge og alt som knytter seg til navn og navnebruk. Doktorgrad i litterær onomastikk, bruk av personnavn som virkemiddel i litteraturen generelt og Undsets forfatterskap spesielt.

Foredraget tar for seg følgende temaer:

- Hvorfor har vi navn?
- Hva betyr navnet for oss? Navn og identitet
- Navn og overtro gjennom tidene

Perspektiver på aldring

med **professor Bodil H. Blix**,
mandag den 4. november kl. 11.00

Bodil H.Blix er professor ved UiT Norges arktiske universitet og professor II ved Høgskulen på Vestlandet.

Hun er fagansvarlig for masterprogrammet i aldring og geriatrisk helsearbeid ved UiT og forskningsgruppeleder for Forskningsgruppen Senter for omsorgsforskning nord. Forskningen hennes hører hjemme i kryssningspunktet mellom kritisk gerontologi og helsetjenesteforskning.

I dette foredraget vil hun presentere noen teorier om/perspektiver på aldring og vise hvordan slike teorier har betydning langt utenfor universitetets korridorer. "Jeg hevder at teorier om aldring manifesterer seg både på makro- og mikronivå - i måten vi organiserer samfunnet og helsetjenestene, og i enkeltmøter med eldre medborgere."

Spania - Da muslimene styrte

med Arnt Stefansen,
torsdag den 7. november kl. 10.00

Arnt Stefansen er tidligere utenriksmedarbeider i NRK og forfatter av et titalls bøker om internasjonal politikk.

I dette foredraget vil Arnt Stefansen blant annet utforske dynamikken mellom muslimer, kristne og jøder i middelalderens Spania. Foredraget forklarer hvordan disse gruppene levde sammen, samarbeidet og av og til støtte på konflikter.

I dette foredraget vil Arnt Stefansen fokusere på følgende kapitler:

- Skjebneåret 711
- «De ble hverandre»
- Det tolerante Al-Andalus
- Ayatolla-ene kommer
- Arven etter maurerne

Livets opprinnelse en uløst gåte

med prof emeritus Klaus Høiland,
mandag den 18. november kl. 11.00

Prof. emeritus Klaus Høiland er en anerkjent forsker med en omfattende bakgrunn innen studiet av sopp, spesielt sopprot (mykorrhiza) og sopper på Svalbard.

Gjennom sin karriere har han gjort betydelige bidrag til vår forståelse av biologi generelt, med særlig fokus på planter, livets utvikling, evolusjon og økologi. Høiland er også kjent for sitt engasjement i naturvern, og hans arbeid har vært avgjørende for å fremme bevaringen av naturlige økosystemer. Hans lidenskap for vitenskap og natur har gjort ham til en fremtredende skikkelse i sitt felt.

Jula i Kunsten

med Renate Rivedal,
mandag den 9. desember kl. 11.00

Renate Rivedal har ein master i kunsthistorie frå UIB, der hun skreiv om Sophus Tromholt (1851-1896), nordlysforskar og pioner innafor fotografi av den samiske befolkninga i åra 1882-1883.

Hun har lang erfaring som formidlar ved ulike kunstinstitusjonar, og har eit brennande engasjement for kunst – og kulturformidling. I dag arbeidar hun også som rådgjevar i kulturavdelinga i Bergen kommune, kunstkritikar i Bergens Tidende og er ein aktiv samfunnsdebattant.

No er det desember og vi blir dratt inn i jula si magiske verd. I norrøn tid blota ein og ofra til gudane, i dag feira vi jul med både gåve- og matgilde. Jula og desembermånaden er fylt med juletre, bibelske englar, levande lys, julepynt, familie, julebukk, julebord, julestrømpe, Askepott på NRK, julekalender, snø og ski. Gjennom foredraget skal vi bli kjend med nokon av skikkane og bakgrunnen til feiringa. Vi skal bli nærare kjend med den nordiske folketrua om gardvorden, julekrybber frå Krakow og ein tyrkar som heiter Nikolaus. Vi skal sjå på ulike kunstnarar si tolking av julefeiringa; frå Tidemand si tradisjonelle jul til Munch sin «Julaften i bordell».

Hvem skjøt William Nygaard?

med Odd Isungset,
mandag den 16. desember kl. 11.00

Odd Isungset har vært journalist i TV 2 og NRK. Han har laget en rekke dokumentarfilmer og har vært redaktør i Brennpunkt og Dokument 2.

Han har vært leder i PFU, og har gitt ut fem bøker. Han har vunnet Den store journalistprisen, og fått Fritt Ords honnør for sitt arbeid med Nygaard-saken.

Odd Isungset vil lese fra sin siste bok om drapsforsøket på William Nygaard i 1993. Han vil også vise klipp fra sine reportasjereiser til Iran og Libanon, og fra sine intervjuer med Salman Rushdie, William Nygaard og de som var ansvarlig for politietterforskningen.